

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รายวิชาแบบแผนการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเบื้องต้นสำหรับการวิจัยทางการศึกษา (Introduction to Statistical Design for Educational research) เป็นวิชาที่ต่อยอดจากรายวิชาสถิติประยุกต์ทางการศึกษา (Statistical Application in Education) สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการประเมินผลการศึกษาซึ่งมีความสำคัญวิชาหนึ่งที่จะนำไปใช้ในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในอนาคต หรือเพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนต่อในระดับบัณฑิตศึกษารวมทั้งเพื่อให้คำปรึกษาแก่ครู อาจารย์ในการวางแผนการทดลองเกี่ยวกับงานวิจัยทางการศึกษาในอนาคตของการทำงานอีกด้วย การเรียนการสอนรายวิชาสถิติในปัจจุบันมักจะสอนโดยการให้หลักการการอภิปรายถึงที่มาของนิยาม หรือสูตร การนำเสนอตัวอย่างประกอบกรคำนวณ รวมถึงการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งยังขาดการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ประกอบการเรียนการสอนจึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตลอดจนการปฏิสัมพันธ์ในการเรียนลดต่ำลงไปด้วย แม้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนจะมีค่าสูง หรือต่ำนั้นประกอบไปด้วยปัจจัยต่างๆ ที่ร่วมกันส่งผล เช่น การได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว พื้นฐานและสภาพแวดล้อมทางบ้าน พันธุกรรม ประสบการณ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความรู้พื้นฐานเดิมของผู้เรียน การมีส่วนร่วมของผู้เรียน ในกิจกรรมการเรียน การเสริมแรงทั้งทางบวกและทางลบ และการให้ข้อมูลย้อนกลับการแก้ไขข้อบกพร่อง โดยผู้สอนจำเป็นต้องหาช่องทางต่างๆ อาศัยนวัตกรรม หรือเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ แต่ไม่ละเลยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องไปได้ไม่รู้จักจบตามความสนใจของแต่ละคน ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Construction of Knowledge) ผ่านกระบวนการเรียนรู้เป็นกลุ่ม การเรียนรู้แบบร่วมมือ และการถ่ายโอนการเรียนรู้ด้วยการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับเพื่อน และสิ่งแวดล้อมรอบตัว รวมทั้งต้องอาศัยทักษะกระบวนการ (Process Skill) เป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้ (ทิตานา แคมมณี, 2547) หากผู้สอนสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนข้างต้นแล้วคาดว่าจะได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตลอดจนปฏิสัมพันธ์ในการเรียนน่าจะสูงขึ้นไปด้วย

การใช้นวัตกรรม หรือเทคโนโลยีจากแหล่งต่างๆ บนอินเทอร์เน็ตในลักษณะการใช้สื่อประสม (Multimedia) เช่น ซีดีรอม เลเซอร์ดิสก์ ข้อความ ข้อมูลเสียง วิดิทัศน์ ภาพกราฟิก ภาพเคลื่อนไหว และภาพถ่ายดิจิทัล ฯลฯ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และตรงจุดประสงค์การเรียนรู้

มาสนับสนุนผู้เรียนในการเรียนรู้ขั้นการคิดเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่า ข้อมูลด้วยการสื่อสารที่มีอยู่ในเว็ลด์ ไรด์ เว็บ มาใช้ในการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้จนผู้เรียนสามารถนำความรู้มาสร้างองค์ความรู้ใหม่และสื่อสารสิ่งที่ค้นพบไปเผยแพร่ โดยการติดต่อ สื่อสารบนเว็บสามารถทำได้หลายวิธีการ เช่น การรับส่งข่าวสารโดยใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Mail) อภิปรายกลุ่มในกระดานสนทนา (Webboard) การสนทนาสดในห้องสนทนา (Chat Room) และการถ่ายโอนแฟ้มข้อมูล เป็นต้น (ไพฑูริย์ สีฟ้า, 2544) กระดานข่าวสารที่อยู่บนเว็บ โดยตั้งกระทู้สอบถามปัญหา ร่วมกันแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ในประเด็นต่างๆ เป็นวิธีการที่มุ่งให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้และส่งเสริมให้มีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) โดยในการถามตอบกระทู้และร่วมสนทนาทำให้ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องอยู่ในสถานที่เดียวกันและเวลาเดียวกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของผู้เรียนเอง ใครสะดวกช่วงใดเวลาใด ก็สามารถเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมในบทเรียนได้ เพราะโปรแกรมจะทำการบันทึกวัน เวลาที่ผู้เรียนเข้ามาเรียนในบทเรียนไว้โดยตลอด (ไพฑูริย์ สีฟ้า, 2544) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีประสิทธิภาพ ผู้สอนต้องพยายามสร้างสิ่งจูงใจให้เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและรู้สึกรักที่จะเรียน ซึ่งเท่ากับว่าผู้สอนช่วยยับยั้งความสำเร็จให้แก่ผู้เรียน การเรียนรู้จะประสบความสำเร็จได้เกิดจากความพึงพอใจ ในการเรียนรู้ของผู้เรียน ความพึงพอใจในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ความพึงพอใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆ อย่าง อาทิ เจตคติในตนเองและสิ่งแวดล้อมภายนอก ความต้องการ ของบุคคล เมื่อสิ่งที่ได้รับเป็นสิ่งที่สามารถตอบสนองความต้องการในทุกๆ ด้าน ความพึงพอใจย่อมสูงและตอบสนองการใช้สื่อนั้นๆ อย่างมีความสุขและพึงพอใจ

Facebook เป็นบริการเครือข่ายสังคมออนไลน์รูปแบบหนึ่งที่มีผู้ใช้บริการมากที่สุดซึ่งสามารถติดต่อสื่อสาร พูดคุยกับเพื่อน แบ่งปันประสบการณ์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น โพสต์รูปภาพ คลิปวิดีโอ ส่งข้อความ เล่นเกม และใช้แอปพลิเคชันต่างๆ ได้หลายรูปแบบ เปิดตัวขึ้นครั้งแรกเมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547 โดยมาร์ค ซัคเคอร์เบิร์ก (Mark Zuckerberg) นักศึกษาหนุ่มจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ปัจจุบันมีผู้ใช้งาน Facebook ทั่วโลกกว่า 600 ล้านคน และในประเทศไทย Facebook เป็นบริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ใหญ่ที่สุดมีผู้ใช้งานมากถึง 8,421,780 ราย โดยผู้ใช้งานส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18 ถึง 24 ปี (Global Audience, 2011) ซึ่งเป็นวัยที่อยู่ในสถานศึกษาและเป็นวัยที่ชอบเทคโนโลยีที่แปลกใหม่ ดังนั้น Facebook จึงตอบสนองกับความต้องการของคนกลุ่มนี้ ผู้ใช้ Facebook ซึ่งเป็นกลุ่มนักเรียน นิสิต นักศึกษา ตลอดจนผู้ใหญ่วัยทำงาน มักมีความถนัดในการเข้าใช้บริการ Facebook เป็นประจำ บางครั้งส่งผลให้พฤติกรรมของผู้ใช้งานเปลี่ยนแปลงไปจากการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น เกิดความหมกมุ่นในการใช้เว็บไซต์สังคมออนไลน์จนทำให้ประสิทธิภาพในการเรียน หรือการทำงานไม่เต็มที่ (กรองทอง เกิดนาค, 2551)

รวมถึงอาจรู้สึกหงุดหงิดเมื่อใช้น้อยลง หรือหยุดใช้ และหากใช้นานๆ อาจส่งผลต่อสุขภาพกายได้อีกด้วย อย่างไรก็ตาม Facebook อาจทำให้นักเรียน นิสิต นักศึกษาสามารถขอความช่วยเหลือในการทำงานที่ได้รับมอบหมายจากครู หรืออาจารย์ผู้สอน รวมทั้งอาจมีโอกาแบ่งปันแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ผ่าน Facebook ก็เป็นได้ การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้นำเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook มาประยุกต์ในการเรียนการสอนเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาประยุกต์ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในกลุ่มนักเรียน นิสิต นักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ทางการเรียนของผู้เรียนจากการจัดการเรียนรู้ด้วยเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนปฏิบัติการ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคะแนนการปฏิสัมพันธ์ทางการเรียนจากการจัดการเรียนรู้ด้วยเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook
3. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนปฏิบัติการ และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook จำแนกตามกลุ่มปฏิสัมพันธ์
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook

สมมติฐานการวิจัย

1. จำนวนครั้งของการปฏิสัมพันธ์ทางการเรียนของผู้เรียนจากการจัดการเรียนรู้ด้วยเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook มากกว่า 1 ครั้งในแต่ละข้อความของบทเรียนที่ได้โพสต์ไว้
2. คะแนนปฏิบัติการ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคะแนนการปฏิสัมพันธ์ทางการเรียนจากการจัดการเรียนรู้ด้วยเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook มีความสัมพันธ์กัน
3. ผลการเปรียบเทียบคะแนนปฏิบัติการ และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook ในแต่ละกลุ่มปฏิสัมพันธ์มีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกัน
4. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook อยู่ในระดับมาก

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยที่มุ่งศึกษาการมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้โดยนำเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook มาเป็นเครื่องมือเพื่อทำการวิจัยและศึกษากับนักศึกษาที่ผู้วิจัยดำเนินการสอน

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่ลงทะเบียนรายวิชา 276-203 แบบแผนการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเบื้องต้นสำหรับการวิจัยทางการศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 29 คน

2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาวิชาแบบแผนการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเบื้องต้นสำหรับการวิจัยทางการศึกษาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ทบทวนการทดสอบสมมติฐานทางสถิติ

- การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าเฉลี่ยของประชากรหนึ่งกลุ่ม
- การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่ม
- การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความแปรปรวน
- การแปลงข้อมูล

2. แผนการทดลองแบบสุ่มสมบูรณ์

- ผังการทดลอง และรูปแบบเชิงเส้นตรงของแผนการทดลองแบบสุ่มสมบูรณ์
- การเปรียบเทียบเชิงพหุ เช่น การทดสอบด้วยวิธีการฟิชเชอร์ ทูกี๋ เชฟเฟ หรือบอนโฟโรนี

3. แผนการทดลองแบบสุ่มบล็อกสมบูรณ์

- ผังการทดลอง และรูปแบบเชิงเส้นตรงของแผนการทดลองแบบสุ่มบล็อกสมบูรณ์
- การเปรียบเทียบเชิงพหุ เช่น การทดสอบด้วยวิธีการฟิชเชอร์ ทูกี๋ เชฟเฟ หรือบอนโฟโรนี

เนื้อหาข้างต้นใช้เวลาในการเรียนทั้งสิ้น 7 สัปดาห์รวมจำนวนคาบ 28 คาบซึ่งประกอบด้วยภาคทฤษฎี 14 คาบ และภาคปฏิบัติ 14 คาบ

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยเป็นดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ การจัดการเรียนรู้ด้วยเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการปฏิสัมพันธ์ และความพึงพอใจของผู้เรียน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ทบทวนการทดสอบสมมติฐาน แผนการทดลองแบบสุ่มสมบูรณ์ และแผนการทดลองแบบสุ่มบล็อกสมบูรณ์
2. ข้อคำถามสำหรับโพสต์ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook หลังจากการเรียนในแต่ละบทเรียน
3. แบบทดสอบวัดผลกลางภาคจากการจัดการเรียนรู้ด้วยเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook ซึ่งเป็นข้อสอบแบบอัตนัยจำนวน 4 ข้อ
4. แบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook โดยวัดจากข้อคำถามจำนวน 18 ข้อ

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเป็นระยะเวลาประมาณ 2 เดือนในระหว่างวันที่ 25 ตุลาคม 2554 ถึง 30 ธันวาคม 2554

นิยามศัพท์เฉพาะ

เครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook หมายถึง กลุ่มคนที่รวมกันเป็นสิ่งที่มีการทำกิจกรรมร่วมกันบนอินเทอร์เน็ตผ่านเว็บไซต์ www.facebook.com เพื่อติดต่อสื่อสารข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ปฏิสัมพันธ์ทางการเรียน หมายถึง จำนวนครั้งของกิจกรรมในประเด็นการถาม-ตอบที่ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งอาจจะเป็นกิจกรรมระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน หรือ ผู้เรียนกับผู้สอนผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของผู้เรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งเป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการวัดการเปลี่ยนแปลงและประสบการณ์การเรียนรู้ ในเนื้อหาสาระที่ผู้เรียนได้เรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้มาแล้วว่าเกิดการเรียนรู้เท่าใด โดยวัดด้วยแบบฝึกปฏิบัติการ และแบบทดสอบวัดผลกลางภาคจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทราบถึงปฏิสัมพันธ์ทางการเรียนของผู้เรียนจากการจัดการเรียนรู้ด้วยเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook
2. ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนปฏิบัติการ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคะแนนการปฏิสัมพันธ์ทางการเรียนจากการจัดการเรียนรู้ด้วยเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook
3. ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังการเรียนจากการจัดการเรียนรู้ด้วยเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook
4. ทราบถึงความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook
5. เป็นแนวทางในการพัฒนาบทเรียน หรือจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่แบบออนไลน์ให้เหมาะสมกับผู้เรียนต่อไป